

De essentie van
Bhagavad Gita

De essentie van
Bhagavad Gita

ŚRĪ ŚRĪMAD

BHAKTIVEDĀNTA NĀRĀYAṆA GOSVĀMĪ MAHĀRĀJA

Jaya Radhe

DE ESSENTIE VAN BHAGAVAD GĪTĀ

Oorspronkelijke titel: The Essence Of Bhagavad Gita

Auteur: Sri Srimad Bhaktivedanta Narayana Gosvami Maharaja, 1921

2010 Gaudiya Vedanta Publications – Delhi, India

Nederlandse titel: De essentie van Bhagavad Gita

Nederlandse vertaling: 2017 © I.H.M. Goosen M.A. (Indira dasi)

Foto Sri Srimad Bhaktivedanta Svami Maharaja is courtoisie van © Bhaktivedanta Book Trust International, Inc., www.Krishna.com. Gebruikt met toestemming.

Foto achterzijde omslag: © Subal Sakha dasa en Krsna-karunya dasa, CC BY ND

Vector art: Freepik.com

Pro Deo Uitgever Jaya Radhe: www.jayaradhe.nl – Arnhem, Nederland

Email: indira@jayaradhe.nl

Drukwerk: www.pumbo.nl

Papier: HVO biotop

Paperback: www.boekenbestellen.nl/boek/essentiebhagavadgita

Alle Nederlandse titels van deze auteur op één pagina:

www.boekenbestellen.nl – Zoekterm: BV Narayana Maharaja

Kosteloos Nederlandse titels in eBookformaten: jayaradhe.nl/boeken.html;

purebhakti.com/resources/ebooks-magazines/bhakti-books/dutch

Nederlandse vertalingen van de literaire nalatenschap van Sri Srimad Bhaktivedanta Narayana Gosvami Maharaja worden als Nederlands cultureel erfgoed geconserveerd door de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en het World Book Archive in Vrindavan.

Gaudiya Vedanta Filosofie; Caitanya; Vaisnavisme

NUR: 718 Oosterse religies

COPYRIGHT 2017 © I.H.M. GOOSEN M.A. – ENKELE RECHTEN VOORBEHOUDEN

BEHALVE WAAR ANDERS VERMELD VALT ALLEEN DE TEKST (NIET OPMAAK, FOTO'S EN KUNST) IN DIT BOEK ONDER CREATIVE COMMONS NAAMSVERMELDING-GEENAFGELEIDWERKEN 4.0 INTERNATIONALE PUBLIEKE LICENTIE

Overzicht licentie: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/legalcode.nl>

Inhoud

Inleiding _____ *i*

Hoofdstuk Een _____ *1*

Denk altijd aan Mij

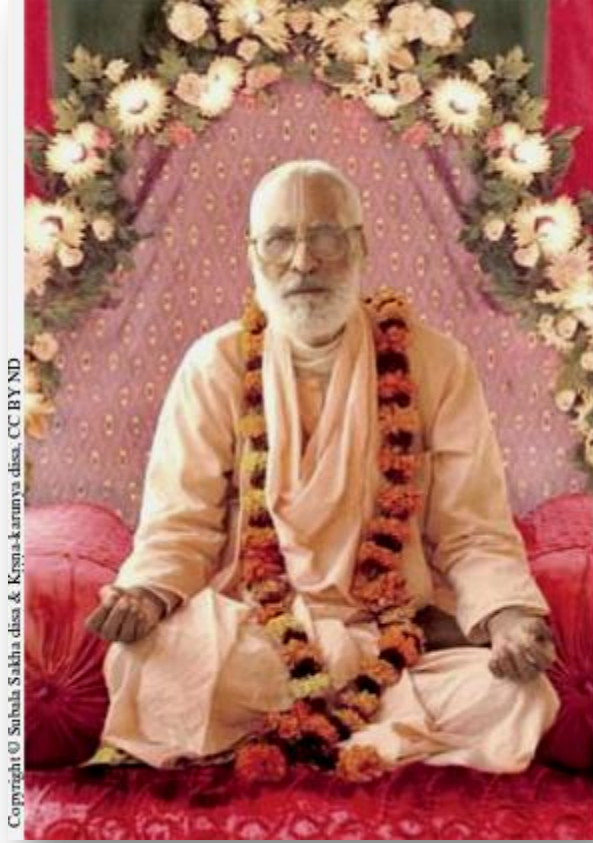
Hoofdstuk Twee _____ *23*

Word Mijn toegewijde

Hoofdstuk Drie _____ *43*

Vereer Me en bied Me jouw eerbetuigingen aan

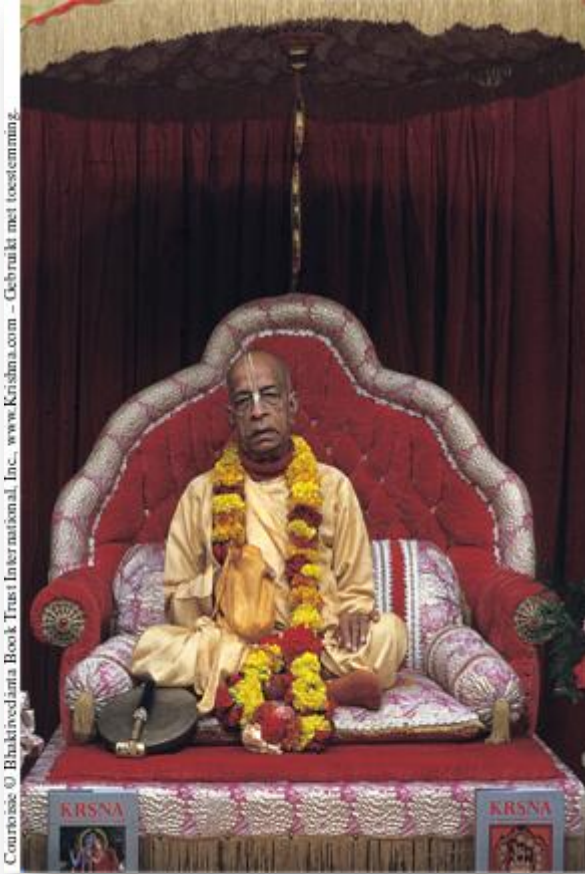

nitya-lilā-praviṣṭa om viṣṇupāda

ŚRĪ ŚRĪMAD

BHAKTIVEDĀNTA NĀRĀYAṆA GOSVĀMĪ MAHĀRĀJA

nitya-līlā-praviṣṭa om viṣṇupāda

ŚRĪ ŚRĪMAD

A.C. BHAKTIVEDĀNTA SVĀMĪ MAHĀRĀJA

Inleiding

DE *BHAGAVAD-GĪTĀ* (HET LIED VAN GOD) werd gesproken door Śrī Kṛṣṇa tegen Zijn leerling en vriend Arjuna 5.000 jaar geleden, vlak voordat de epische oorlog Mahābhārata begon. Sinds die tijd hebben zoekers naar heilige wijsheid zich tot de *Bhagavad-gītā* gewend om antwoorden te vinden op de meest diepzinnige mysteriën van het leven.

Het materiaal van dit boek is afkomstig uit lezingen over de vertrouwelijke betekenissen van de *Bhagavad-gītā*. Deze lezingen werden gegeven door een van de meest vooraanstaande spirituele autoriteiten van het moderne tijdperk, Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvāmī Mahārāja. Hij is een volkomen gerealiseerd geestelijk leermeester in de disciplinaire opvolging van Gauḍīya Vaiṣṇava's uit de tijd van Śrī Kṛṣṇa Zelf. Śrīla Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvāmī Mahārāja heeft de

oude wetenschap van het Kṛṣṇa bewustzijn meer dan zestig jaar onderwezen. In deze gesprekken onthult Śrīla Nārāyaṇa Mahārāja waarheden van de *Bhagavad-gītā*, die zorgvuldig in stand zijn gehouden en sinds de laatste 5.000 jaar zijn doorgegeven in een ononderbroken opvolging van zelf-gerealiseerde geestelijk leraren.

De negentiende eeuwse heilige en geleerde, Śrīla Saccidānanda Bhaktivīnoda Ṭhākura, heeft in zijn uiteenzetting van de *Gītā* gezegd, "Toen de uiterst mededogende Śrī Kṛṣṇa, wiens geloften onfeilbaar zijn, *Śrīmad Bhagavad-gītā* sprak, leek Hij Zijn woorden te richten aan Zijn vriend Arjuna. In werkelijkheid echter, manifesteerde Hij dit geschrift ten gunste van de bevrijding van de hele wereld. Het vormt de diepe weerspiegeling van de wezenlijke betekenissen van alle Veda's en het onderwijst de enige manier om het hoogste doel te bereiken."

Door het citeren van Śrī Kṛṣṇa's eigen woorden in de *Bhagavad-gītā*, waarmee zuivere liefde en toewijding tot God wordt gevestigd als het hoogste doel voor alle zoekers naar geestelijke waarheid, zet Śrīla Nārāyaṇa Mahārāja de reis van de ziel naar dat ultieme niveau van geestelijk bewustzijn uiteen. Van alle verzen in de *Bhagavad-gītā* staat het meest onthullende vers in het laatste hoofdstuk, waar Śrī Kṛṣṇa zegt, "Denk altijd aan Mij, word Mijn toegewijde, vereer Mij en geef Mij je respect. Op die manier zal je zeker tot Mij komen. Ik beloof jou

dit, want jij bent Mijn zeer dierbare vriend" (*Bhagavad-gītā* 18.65).

In dit vers staan vier verschillende instructies, die toegewijden met uiteenlopende kwalificaties de gelegenheid geven om met God in volmaakte liefdevolle dienst in verbinding te treden. Śrīla Nārāyaṇa Mahārāja brengt dit onderwerp tot leven met betoverende vertellingen over het leven van echte toegewijden, waarvan sommigen beroemd zijn en anderen praktisch onbekend zijn. Het thema is de buitengewone verbinding, die ze met God ervaren, die aan hen Zijn liefdevolle, ongelimiteerde genade geeft.

De redacteuren hopen oprecht en bidden ervoor, dat iedereen door het horen van deze wonderbaarlijke overwegingen inspiratie en leiding mag vinden in hun eigen geheiligde roeping. Uit naam van de vele toegewijden, die hun diensten hebben verleend aan de Gauḍīya Vedānta Publications, bieden we deze uitgave aan Śrīla Gurudeva, Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvāmī Mahārāja, en bidden, dat hij genoeg scheidt in onze ondernemingen.

Nederig in dienst van Hari, Guru en Vaiṣṇava's,
Bhaktivedānta Vaikhanas Mahārāja

DE ESSENTIE VAN BHAGAVAD-GĪTĀ

Śrī Rādhāṣṭamī
8 september 2008
Bangalore, India

Hoofdstuk Een

man-manā bhāva

Denk altijd aan Mij

DE GESCHRIFTEN BESCHRIJVEN VELE SPIRITUELE plaatsen, maar in het hele universum is er geen plek zoals Vṛndāvana. Śrī Kṛṣṇa en Zijn eeuwige metgezellen hebben daar spel en vermaak uitgevoerd, dat uniek is. Iemand, die de glorie van Vṛndāvana kent, zal dit begrijpen, vooral als hij de genade van Vṛndāvana heeft ontvangen.

De instructies van de *Bhagavad-gītā* dienen als fundament voor het begrijpen van deze zaken en op dit fundament staat het paleis van *Śrīmad-Bhāgavatam* met zijn twaalf verdiepingen (twaalf canto's). Als de fundering

van de *Bhagavad-gītā* niet aanwezig zou zijn, konden we *Śrīmad-Bhāgavatam* alleen bevatten met een werelds bewustzijn en wordt alles geruïneerd.

In de *Gītā* (18.65) treffen we dit vers aan,

*man-manā bhāva mad-bhaktō
mad-yājī mām namaskuru
mām evaiṣyasi satyaṁ te
pratijāne priyo 'si me*

Laat je bewustzijn verzinken in Mij; word Mijn toegewijde door je te wijden aan bezigheden zoals het horen van Mijn namen, gedaanten, kwaliteiten en spel; vereer Mij; en bied Me jouw eerbetuigingen aan. Op die manier zal je zeker tot Mij komen. Ik bezweer deze waarheid aan jou, want jij bent Mij zeer dierbaar.

Van alle verzen in de *Bhagavad-gītā* is dit het beste. Het is zelfs beter dan het vers, dat erna komt (18.66), waarin Kṛṣṇa zegt, *sarva-dharmān parityajya*, "Geef alle vormen van religiositeit op en neem jouw toevlucht uitsluitend tot Mij. Ik zal je bevrijden van alle zondige reacties. Vrees niet."

Ofschoon dit het laatste vers is en Kṛṣṇa ons adviseert om *dharma* (religieuze en wereldse verplichtingen) achter ons te laten, kunnen we gaan denken, dat we daarmee zondige reacties aantrekken. Maar Kṛṣṇa zegt, "Ik ben daarvoor verantwoordelijk. Ik onthef je van alle

zonden." Of dit nu betekent, dat we onze ouders of broeders en familieleden verdriet doen, of dat een echtgenote haar echtgenoot verdriet doet, of een echtgenoot zijn vrouw verdriet doet, door onze plicht aan de samenleving te veronachtzamen en door af te zien van *varṇāśrama-dharma* begaan we *adharmā*, onreligieuze activiteiten, waardoor zondige reacties worden aangetrokken door een ieder, die dit pad bewandelt. Maar Kṛṣṇa zegt, "Ik beloof, dat ik jou onmiddellijk vrijmaak van iedere zondige reactie."

Het vers, dat we hier zullen beschrijven, *man-manā bhāva...*, is zelfs nog beter dan dit vers. Het vers *sarva-dharmān parityajya...* geeft instructie voor *śaraṇāgati*, hoe jij je aan God moet overgeven. Maar dit vers geeft de vruchten van die overgave en is daarom zelfs nog meer verheven.

Wanneer we *Bhagavad-gītā* grondig bestuderen en de commentaren lezen van de prinselijke geestelijk leraren in onze lijn, zien we, dat er instructies worden gegeven op vijf niveau's. Ten eerste, er zijn algemene richtlijnen voor iedereen. Hierna komen de geheime instructies (*guhya*), daarna geheimere (*guhyatara*), dan de meest geheime (*guhyatama*) en tenslotte het meest geheime van alle geheimen (*sarva-guhyatama*). Deze instructies worden niet op een uitgebreide wijze gegeven, maar in de vorm van gecondenseerde verzen.

*sarvopaniṣado gāvo
dogdhā gopāla-nandanah
pārtho vatsaḥ sudhīr bhoktā
dugdham gītāmṛtam mahat*

Bhagavad-gītā-māhātmyam (5)

Alle geschriften – de Veda's, Purāṇa's, Upaniṣaden – zijn als een koe en Arjuna is het kalf. Eerst geeft de koe een beetje melk aan haar kalf en daarvan wordt ze blij. Dan melkt de melkman, Śrī Kṛṣṇa, de koe en houdt het restant van de melk apart. Voor wie is dat restant? Het is voor degenen met een zuivere intelligentie. Wie hebben een zuivere intelligentie? Is de intelligentie van de grote wetenschappers en geleerden van deze wereld zuiver? De *Bhāgavatam* spreekt daar niet van. Het zegt, dat de ware intelligente persoon iemand is, die *bhagavad-bhajana*, eredienst van de Allerhoogste Persoon Śrī Kṛṣṇa, uitvoert en weet hoe hij de vloeibare smaken van devotie aan God kan proeven. Degene, die heeft begrepen, dat de beoefening van *bhagavad-bhajana* de essentie van het leven is, heeft een zuivere intelligentie. Nadat de koe eerst haar kalf een beetje melk heeft gegeven, houdt Kṛṣṇa het restant in een kruik voor degenen met een zuivere intelligentie, die Hem dierbaar zijn.

Algemene instructies

Voor gewone mensen heeft Bhagavan Śrī Kṛṣṇa gezegd,

*yuktāhāra-vihārasya
yukta-ceṣṭasya karmasu
yukta-svapnāvabodhasya
yogo bhavati duḥkha-hā*

Bhagavad-gītā (6.17)

Eet en slaap niet teveel en bewaar evenwicht tussen werk en ontspanning, anders ben je niet in staat om die zeldzame *yoga* te bereiken, waarin een ziel zijn Schepper ontmoet. In dit vers heeft Hij de algemene kennis gegeven, dat we niet dit lichaam zijn. Wees onthecht van de wensen van het lichaam en handel er niet naar.

*jātasya hi dhruvo mṛtyur
dhruvaṁ janma mṛtasya ca
tasmād aparihārye 'rthe
na tvaṁ śocitum arhasi*

Bhagavad-gītā (2.27)

Voor iemand die geboren is, is de dood zeker; en voor iemand die gestorven is, is geboorte zeker; daarom is het voor jou niet gepast om te treuren om datgene, dat onvermijdelijk is.

Arjuna treurde om iedereen – om zijn zoon, vrouw, familie, vrienden – en wij treuren ook om onze familieleden en vrienden.

*aśocyān anvaśocas tvam
prajñā-vādāmś ca bhāṣase
gatāsūn agatāsūmś ca
nānuśocanti paṇḍitāḥ*

Bhagavad-gītā (2.11)

Degenen, die wijs zijn, wanhopen voor de levenden noch voor de doden. Iedereen sterft en degenen, die vandaag niet gaan, gaan morgen of een dag later. Maak je om hen geen zorgen en treur niet, want in het lichaam is de ziel.

*nainam chindanti śastrāṇi
nainam dahati pāvakaḥ
na cainam kledayanty āpo
na śoṣayati mārutāḥ*

Bhagavad-gītā (2.23)

De ziel kan nimmer worden doorboord door een wapen, noch worden verbrand door vuur, noch worden gedrenkt in water, noch worden gedroogd door de wind.

De ziel is eeuwig, maar het lichaam is onderhevig aan de dood, dus wees niet overbezorgd om het lichaam.

Op welke manier kun je aandacht schenken aan het lichaam? Als je verlicht bent, kun je weten, dat Bhagavān dit lichaam heeft gegeven in de vorm van een tempel met het doel om Hem te eren. Om die reden dient ervoor te worden gezorgd; we moeten het schoon houden en herstellen. Anders zijn we niet in staat om *bhajana* (eredienst) te doen. Tot op deze hoogte is zorg voor het lichaam in orde, maar het dient te worden gedaan in de geest van onthechting. Op het eind vraagt Bhagavān het terug en moet het worden teruggegeven. Dan vraagt Hij, "Ik heb je zo een zeldzaam en waardevol menselijke gedaante gegeven en wat heb je ermee gedaan?"

En daarom heeft Hij verzen gesproken, zoals deze,

*yā nisā sarva-bhūtānām
tasyām jāgarti saṁyamī
yasyām jāgratī bhūtāni
sā nisā paśyato muneh*

Bhagavad-gītā (2.69)

"Terwijl de gewone man slaapt, is de wijze wakker in zelf-realisatie en terwijl de wijze slaapt, houdt de gewone man zich bezig met lustbevrediging." Daarom moet je je eenvoudig bezighouden met *bhagavad-bhajana* en geluk

en verdriet als hetzelfde beschouwen, terwijl je doorgaat met je plicht. Tot dit punt betreft het algemene instructie.

De geheime instructie

Hierna komt *guhya*, geheime instructie, kennis van de geest. De ziel is *brahman*, zijn ware natuur is geest.

arjuna uvāca
sthita-prajñasya kā bhāṣā
samādhi-sthasya keśava
sthita-dhīḥ kiṁ prabhāṣeta
kim āsīta vrajeta kim

Bhagavad-gītā (2.54)

Arjuna zei, "O Keśava, welke zijn de symptomen van een persoon wiens intelligentie is gevestigd in *samādhi*? Hoe spreekt hij? Hoe zit hij? En hoe loopt hij?"

In het achttiende hoofdstuk wordt de conclusie gegeven,

brahma-bhūtaḥ prasannātmā
na śocati na kāṅkṣati
samaḥ sarveṣu bhūteṣu
mad-bhaktiṁ labhate parām

Bhagavad-gītā (18.54)

Iemand, die gevestigd is in *brahman* ziet de geest overal en denkt, "Ik ben ook *brahman*." Deze gedachte helpt hem op *brahman* te mediteren en hij ervaart geluk noch verdriet. Hij blijft gelijkmoedig bij alles, dat naar hem toekomt en voegt zijn bewustzijn samen met *brahman*.

*karmaṇy evādhikāras te
mā phaleṣu kadācana*

Bhagavad-gītā (2.47)

Śrī Kṛṣṇa zegt, "Blijf je plicht vervullen en hunker niet naar de vruchten van je werk." Dit is de basis van *brahma-jñāna*, kennis van onze spirituele natuur.

Geheimere instructies

Hierna volgt *guhjatara*, een meer geheimere instructie genaamd *paramātma-jñāna*, kennis van de Superziel. Er zijn twee soorten wezens: feilbaar en onfeilbaar. Boven deze twee klassen is de Superziel, een expansie van de Allerhoogste Persoonlijkheid Gods, die in het hart van alle levende wezens woont. Mediteer op Hem en als je Hem niet kunt bereiken, probeer het opnieuw. Als je er niet in slaagt Hem te bereiken, probeer het weer.

*kleśo 'dhikataras teṣām
avyaktāsakta-cetasām*

*avyaktā hi gatir duhkhaṁ
dehavadbhir avāpyate*

Bhagavad-gītā (12.5)

Kṛṣṇa zegt tegen Arjuna, "Die vormloze *brahman*, die Ik eerder noemde – ga daar niet naartoe. Pas op! Het is veel moeilijker om je bewustzijn te hechten aan iets, dat zonder vorm is." Mediteer in plaats daarvan op de Superziel in het hart. Iemand, die met Hem verbinding maakt is een ware verzaker (*sannyāsī*) en een ware *yogī*.

*anāśritaḥ karma-phalaṁ
kāryaṁ karma karoti yaḥ
sa sannyāsī ca yogī ca
na niragnir na cākriyaḥ*

Bhagavad-gītā (6.1)

Degenen, die hun voorgeschreven activiteiten uitvoeren zonder naar de resultaten van hun acties te verlangen, zijn werkelijk *sannyāsīs* en *yogīs*. Degenen, die eenvoudig de uitvoering van het vuuroffer, zoals *agni-hotra-yajña*, staken, zijn geen *sannyāsīs*, en degenen, die alle lichamelijke activiteiten eenvoudig opgeven, zijn geen *yogīs*.

Men wordt geen ware *sannyāsī* door alleen vuuroffers uit te voeren, of door "Ik ben *brahman*" te mompelen. Dit is allemaal meer geheime instructie.

Het grootste geheim van allemaal

En *guhya-tama*, het grootste geheim, wordt in het negende hoofdstuk gegeven. Hier wordt zuivere toewijding (*bhakti*) gegeven, maar die is zonder kennis van de transcendentale liefdesrelaties en uitwisselingen (*rāsa*) tussen God en Zijn toegewijden. Ofschoon het zuivere *bhakti* is, is het niet vol *rāsa*.

Aan het eind van het achttiende hoofdstuk wordt het grootste geheim van alle geheimen (*sarva-guhya-tama*) gegeven. Het is vol *rāsa* en is de uiterste limiet van *bhakti*,

*sarva-guhyatamaṁ bhūyaḥ
śṛṇu me paramaṁ vacaḥ
iṣṭo 'si me dṛḍham iti
tato vakṣyāmi te hitam*

*man-manā bhāva mad-bhaktō
mad-yājī māṁ namaskuru
mām evaiṣyasi satyaṁ te
pratijāne priyo 'si me*

Bhagavad-gītā (18.64-65)

"Omdat je Mij zeer dierbaar bent, vertel Ik je deze uiterst vertrouwelijke instructie." Welke instructie? Eerder had Śrī Kṛṣṇa de verering van Bhagavān uitgelegd met

kennis van Zijn vermogens. Dit is verering van God in Zijn gedaante van Nārāyaṇa. In dit vers echter worden vier buitengewone activiteiten beschreven. De eerste is *man-manā bhāva*, denk altijd aan Mij; de tweede is *mad-bhakto*, word Mijn toegewijde; de derde is *mad-yāji*, vereer Mij; en de vierde is *mām namaskuru*, bied Mij je eerbetuigingen aan. Als je de eerste niet kunt uitvoeren, doe dan de tweede. Als je die niet kunt uitvoeren, doe dan de derde. Als je dat ook niet kunt doen, bied dan eenvoudig je eerbetuigingen aan en de rest volgt daaruit.

Houd je hoofd en hart in Mij verzonken

Nu gaan we iets zeggen over het eerste deel van dit vers, *man-manā bhāva* – "Houd je hoofd en hart in Mij verzonken." Dit is niet eenvoudig om te doen. Als we het verstand in een activiteit verankeren, moeten we onze ogen, oren, neus en al onze zintuigen erop richten. Als de geest zich niet kan concentreren, is hij min of meer ongecontroleerd. Soms denken we aan zintuiglijke bevrediging en soms denken we aan Kṛṣṇa. Dit is de geconditioneerde staat. De hoogste vorm van verering is de geest te laten verzinken in de lotusvoeten van Bhagavān Śrī Kṛṣṇa.

Wanneer is dit mogelijk? In het beginstadium van vertrouwen (*śraddhā*) is het niet mogelijk. Daarna komt het

stadium van spirituele smaak voor toegewijde activiteiten (*ruci*) en dan is het nog niet mogelijk. In het stadium van geestelijke gehechtheid (*āsakti*) kunnen we misschien de helft van ons hart aan Hem geven. In het stadium van devotionele extase (*bhāva*) kunnen we misschien driekwart van ons hart aan Hem geven. Alleen in het stadium van zuivere, goddelijke liefde (*prema*) kunnen we ons hart helemaal aan Kṛṣṇa geven.

De *gopīs* (koehersmeisjes) van Vṛndāvana hebben het ideale voorbeeld van verzonkenheid in Kṛṣṇa gevestigd. Zij zijn Kṛṣṇa's hoogste toegewijden en hun liefde voor Hem is ongeëvenaard. Nadat Kṛṣṇa was vertrokken uit Vṛndāvana, stuurde Hij Zijn boezemvriend, Uddhava, om de *gopīs* te troosten. Kṛṣṇa zei tegen Uddhava, "Als je in Vṛndāvana komt, ga je de *gopīs* ontmoeten, die Mij het meest dierbaar zijn. Ze hebben hun hart totaal aan Mij gegeven en ze kennen niets anders dan Mij. Ze zijn al hun lichamelijke behoeften en functies vergeten.

"Wat is de hoedanigheid van iemand, die al zijn lichamelijke behoeften heeft vergeten? Ze vergeten te eten, te drinken, te baden, zich te decoreren met sierraden en kleding en hun haar te kammen. Ze worden mager en raken verzwakt. In hun liefde voor Mij hebben ze al hun lichamelijke relaties vergeten: hun echtgenoten, zonen, vrienden, broers, rijkdom en eigendommen. Ze houden

van niemand alleen van Mij. Dag en nacht zijn ze diep in Mij verzonken.

"Uddhava, in deze wereld zie je nergens een dergelijk voorbeeld van iemand, die zijn hart aan een ander geeft. Op de een of andere manier blijven de *gopīs* leven. Hoe lang kunnen ze zo doorgaan? Ik weet niet, of ze gered kunnen worden, of niet. Ga er daarom snel naartoe en red hun leven. Geef hen Mijn boodschap, 'Ik kom gegarandeerd morgen of overmorgen naar Vṛndāvana.' Hiermee houden ze zich in leven. Ze zullen denken, 'Kṛṣṇa heeft gezegd, dat Hij komt, en Hij kan geen leugen vertellen.' Terwijl ze zich aan deze hoop vasthouden, is het alsof hun leven aan een zijden draad hangt. Als de draad breekt, zullen ze vallen en hun leven opgeven. Dus ga snel."

De *gopīs* zijn het volmaakte voorbeeld van het verankeren van hoofd en hart in Kṛṣṇa, *man-manā bhāva*. We weten, dat het heel moeilijk is om je hart aan iemand anders te geven, maar als iemand ons hart neemt, wordt het heel gemakkelijk. We zijn anders niet in staat ons hart te geven. In de *Kātha Upaniṣad* (1.2.23) staat,

*nāyam ātmā pravacanena labhyo
na medhayā na bahunā śrutenā
yam evaiṣa vṛṇute tena labhyas
tasyaiṣa ātmā vivṛṇute tanūṃ svām*

Kṛṣṇa openbaart Zich alleen aan degene, die Hij uitkiest. Alleen die persoon kan Hem realiseren, niemand anders. Omdat Hij genoegene scheidt in de dienstbare houding van de persoon, manifesteert Hij Zijn eigen gedaante.

Śrī Kṛṣṇa kiest een hart uit, dat Hem dierbaar is en zegt dan, "Kom, Ik steel jouw hart." Zelfs al willen we ons hart echt aan Kṛṣṇa geven, is het erg moeilijk om te doen. Maar als Hij ons hart wil nemen, is het mogelijk. Maar we moeten ons hart zodanig opmaken, dat zodra Kṛṣṇa ons ziet, Hij met gretigheid wordt geïnspireerd. Het hart moet in alle opzichten zuiver zijn; als er een onzuiverheid achterblijft, neemt Hij het niet. Louter zuiverheid is echter ook niet voldoende, want veel *jñānīs* (spirituele filosofen) hebben ook een zuiver hart. We moeten er wat speciaal aroma aan toevoegen, dat Kṛṣṇa aantrekt. *Bhakti-rāsa*, de extatische gemoedstoestanden van bovenzinnelijke liefdedienst in rechtstreekse relatie tot Kṛṣṇa, moet in het hart vloeien. Dit is de reden, waarom de *gopīs* van Vṛndāvana Kṛṣṇa zo dierbaar zijn; hun hart is vol *bhakti-rāsa*.

Het hart stelen

Hoe neemt Kṛṣṇa een hart in beslag? Deze vertelling laat zien hoe dat gaat. Kṛṣṇa zou de koeien meenemen

om overdag in de bossen van Vṛndāvana te grazen. Zijn gelaatsuitdrukking had de tint van een donkere regenwolk en Zijn zwarte krullen schommelden rond Zijn gezicht. Hij zag er ontzettend knap en betoverend uit. Zijn vrienden hadden zich in vier richtingen verspreid en riepen, "Sādhu! Sādhu!" (betekent "Uitmunten! Uitmunten!"). Ze prezen Kṛṣṇa en zongen en speelden op hun fluit en hoorn. Zelfs de blinden van Vraja kwamen naar buiten om te proberen Kṛṣṇa en Zijn vrienden te zien en hoe gevierd ze waren.

Dan vroeg iemand, "Waar gaan jullie naartoe?"

En een ander antwoordde, "Ik ga naar Kṛṣṇa. Geef me een hand en laten we gaan!" En dan gingen ze met grote gretigheid op stap.

Alle inwoners van Vraja stonden langs de weg om te zien hoe Kṛṣṇa de koeien meenam om te grazen. Kṛṣṇa's ouders, Moeder Yaśodā en Nanda Bābā, liepen achter Hem aan en zeiden, "Mijn zoon, kom snel terug en ga niet te ver weg!"

Keer op keer vroeg Kṛṣṇa hen naar huis terug te gaan. Pas toen Hij beloofde, dat Hij later op de dag zou terugkeren, liepen ze uiteindelijk terug naar huis.

Er waren veel pas getrouwde meisjes in Vraja aangekomen, die in het huis van hun echtgenoot gingen wonen. Zij liepen allemaal naar de voordeur om een glimp van Kṛṣṇa op te vangen. Sommigen gluurden door de

ramen, sommigen stonden op het dak van het huis en anderen klommen in de top van de boom in de dichtst bijzijnde bossage.

Kṛṣṇa liep ook te zoeken. Hij wilde altijd de nieuwe meisjes zien. In één huis was een nieuw meisje, die twee of drie dagen eerder was getrouwd. Ze had gehoord hoe knap Kṛṣṇa eruit ziet, wanneer Hij de koeien uit grazen neemt. Toen ze hoorde, dat Hij er met de koeien aankwam, begon haar hart te bonzen en was ze gretig om Hem te zien. Maar haar nieuwe schoonmoeder en schoonzuster zaten buiten bij de deur. Vooral haar schoonzuster was erg grof tegen haar. Ze zeiden tegen haar, "Jij gaat er niet naartoe! Wij gaan, maar jij niet. Er is daar buiten een zwarte slang en als die jou bijt, raak je zijn vergif nooit meer kwijt. Blijf daarom in huis! Wij komen zo terug."

Het meisje zei, "Jullie gaan wel! En jullie zeggen, dat ik hier gewoon in huis moet blijven zitten? Ik ga ook!"

"Nee, het is gevaarlijk – ga niet! Jouw hart is erg pril en je zal nooit meer in staat zijn het vergif van die slang kwijt te raken. Jij blijft hier gewoon zitten."

"Toch ga ik met jullie mee!"

"Nee, het is gevaarlijk! Je gaat niet!"

"Dan ga ik alleen. Alle vrouwen, ouderen, jongens, meisjes, vogels, dieren en insecten van Vraja gaan naar

Kṛṣṇa kijken. En in heel Vṛndāvana ben ik de enige, die Hem niet mag zien? Ik ga zeker wel!"

"Nee, jij gaat niet!"

"Ik ga zeker wel! Zelfs al gooien jullie me uit dit huishouden, ik ga toch!"

Toen ze zagen, dat Kṛṣṇa eraan kwam, renden de schoonmoeder en schoonzuster vooruit om Hem te zien. Toen ze weg waren, ging het meisje achter de deur staan en gluurde door een spleet. Ze kon zelf naar buiten kijken, maar niemand kon haar zien staan. Kṛṣṇa had de fluit aan zijn lippen en speelde zo beminnelijk, dat het leek, alsof de nectar van Zijn hart door de gaatjes van de fluit naar buiten stroomde en de hele omgeving van Vṛndāvana onderdompelde. De ogen, die Kṛṣṇa op deze manier niet hebben gezien, zijn zinloos. Alleen de ogen, die deze prachtige scene hebben gezien, zijn succesvol.

De *gopīs* vereerden Kṛṣṇa met hun ogen. Hoe deden ze dat? Hun ogen waren als lampjes en de zuivere liefde in hun hart was de olie. Hun ogen brandden bij het omcirkelen van Kṛṣṇa's gedaante met liefdevolle zijdelingse blikken en met die blikken voerden ze hun verering uit. Met grote vreugde werd Kṛṣṇa verlegen en aanvaardde hen allemaal.

Op hetzelfde moment keek Hij in de richting van dat nieuwe meisje achter die deur. Kṛṣṇa kan iemand wel of niet willen zien, maar als iemand Hem echt wil zien, be-

antwoordt Hij die persoon. Die dag wilde Hij eerst dat nieuwe meisje zien. Hij wilde iedereen achterlaten en er onmiddellijk naartoe gaan. Dus Hij voerde een trucje uit, waarbij Hij een van Zijn kalveren gebruikte. Hij pakte de staart van het kalf, draaide hem een slag om en het kalf rende rechtstreeks naar de deur van dat meisje, alsof het voor dat doel was opgeleid. Ineens stonden Kṛṣṇa en het kalf voor de deur. In Zijn drievoudig gebogen houding met de fluit aan Zijn lippen en met een glimlach op Zijn gezicht gaf Hij Zijn audiëntie aan dat meisje. Het was gebeurd! Haar hele hart sprong uit haar lichaam en Hij nam het mee en ging op Zijn weg verder. Zij kon alleen nog roerloos blijven staan. Dit is een hart stelen: *man-manā bhāva*.

Als iemand de genade van Kṛṣṇa krijgt, steelt Hij hun hart. Als we heel gretig zijn en ons afvragen, "Wanneer ben ik in staat om de prachtige gedaante van Śrī Kṛṣṇa te zien?" is Kṛṣṇa zo blij, dat Hij eraan komt om je hart te stelen. Dat meisje had voor deze gelegenheid miljoenen jaren soberheid betracht en op die dag was ze in haar onderneming volkomen geslaagd.

Ze stond daar bewegingloos. Er waren vijftien of twintig minuten verstreken, nadat Kṛṣṇa was weggegaan en het bos was ingelopen. Het stof, dat was opgewaaid door de jongens en hun koeien, was allang weer verdwenen. Het meisje stond nog steeds roerloos, want zonder hoofd

en hart was ze hulpeloos. Toen zei de wrede schoonzuster tegen haar, "De zwarte slang Śyāmasundara heeft je gebeten en nu raak je het vergif nooit meer kwijt!"

Ze schudde het meisje heen en weer en kreeg het op de een of andere manier voor elkaar om haar het huis binnen te brengen. "Hier! Pak een karnstok en karn de yochurt. Met een beetje noeste arbeid komt je verstand weer terug."

Maar het meisje pakte de verkeerde pot en begon mosterdzaad te karnen. Het maakte een verschrikkelijk lawaai. Soms karnde ze en soms hield ze op. Waar zaten haar hoofd en haar hart? Kṛṣṇa had ze meegenomen: *man-manā bhāva*.

Toen kwam de schoonzuster er weer aan en zei, "Wat ben je aan het doen? Ik ga bij mijn moeder een klacht over jou indienen!" Meteen kwam de schoonmoeder eraan en zei, "Til die pot op. Ga water halen." Ze zetten een grote pot op haar hoofd en daar bovenop een kleinere. Ze gaven haar ook een klein kind mee en zeiden, "Pas op dit kind en zorg, dat het niet gaat huilen!" Ze stopten een lang touw in haar hand om de potten in de put te laten zakken en stuurden haar weg.

En daar ging ze. Toen ze bij de put aankwam, maakte ze een lus om de pot in de put te laten zakken. Maar in plaats van de lus om de pot te binden, bond ze hem om het kind, alsof ze hem de put in wilde laten zakken!

Iedereen in de buurt riep, "Hé, wat doe je nou?" Ze kwamen aanrennen en namen het touw uit haar handen om het kind te redden.

Een *gopī* zei, "Het lijkt wel, alsof ze door een geest bezeten is!"

Een andere *gopī*, die alles wist, zei, "Het was geen gewone geest, het was de geest van Nanda!"

Vṛndāvana is de plek voor degenen, die niet in staat zijn hun hart aan hun kinderen en familie te geven. Ze laten iedereen huilend achter en komen als voortvluchtigen naar Vṛndāvana en huilen uitsluitend om Kṛṣṇa. Zelfs hele fijne zonen en dochters van koningen komen naar Vṛndāvana om hun hart aan Kṛṣṇa te geven en zich bezig te houden met *bhajana*.

Kṛṣṇa zei tegen Arjuna, "Dit is *man-manā bhāva*. Absorbeer je geest in Mij, zoals de *gopīs* deden."

Arjuna antwoordde, "Mijn God, dit is een slagveld! Hoe kan ik hier mijn hart geven? Jij zei me te vechten tegen Grootvader Bhīṣma, Droṇācārya en Karṇa. Ik ben niet in staat dit te doen."

Dan gaat Hij uitleggen "*mad-bhaktō* – word Mijn toegewijde."

Hoofdstuk Twee

mad-bhakto

Word Mijn toegewijde

IN HET VOORGAANDE HOOFDSTUK HEBBEN we het beste en meest geheime vers van *Bhagavad-gītā* uitgelegd. Met gebruik van voorbeelden hebben we de betekenis van *man-manā bhāva* uiteengezet, "Verzink je geest altijd in gedachten aan Mij." Kṛṣṇa gaf deze instructie aan Arjuna op een slagveld.

Wij bevinden ons ook temidden van een oorlog. Wij zijn verwickeld in een strijd met de neigingen van de geest, die van nature rusteloos is. Er was een oorlog gaande tussen de Pāṇḍava's en de Kaurava's in Kuru-

kṣetra. De instructie van het verzinken van de geest in Kṛṣṇa (*man-manā bhāva*) was op dat moment moeilijk voor Arjuna; het is voor ons op dit moment even moeilijk.

Het leger van de Pāṇḍava's bestond uit zeven grote militaire divisies genaamd *aksauhinis* en het leger van de Kaurava's bestond uit elf divisies. Onze tegenstand bestaat ook uit een leger van elf *aksauhinis*, maar wij staan alleen. Kṛṣṇa was de wagenmenner van Arjuna, maar onze wagenmenner is een slechte, gedeformeerde intelligentie. Arjuna had een strijdwagen, die hem was gegeven door de halfgod Agni. Deze wagen kon niet branden of worden vernietigd. Maar over welke soort strijdwagen beschikken wij? Wij hebben geen hulp. Dit is onze zwakke positie. Wie stond op de vlag van Arjuna's wagen afgebeeld? Hanumān. Arjuna had alle vormen van bijstand, maar zijn geest raakte in de war en hij zei, "Mijn God, ik ben niet in staat mijn geest alleen in Jou te verankeren."

Het lichaam is onze strijdwagen, de ziel is zijn passagier en de geest is zijn wagenmenner. Wat is de aard van de geest? De geest is rusteloos en staat ons op geen enkele manier bij. Door de richting, die hij kiest, vallen we of dwalen we van het pad af.

Met gevouwen handen zei Arjuna eerst,

śiṣyas te 'ham śādhi mām tvām prapannam

Bhagvad-gītā (2.7)

Ik heb me nu op alle manieren aan Je overgegeven. Ik zal doen, wat Je me zegt.

Hij hoorde alle instructies van Kṛṣṇa en zei toen, "Ik ben niet in staat om deze *man-manā bhāva* te doen. Hoe kan ik op deze manier geabsorbeerd raken? Het is onmogelijk. Veel sterke strijders hebben zich hier verzameld om tegen ons te vechten: Bhīṣma, Droṇa, Karṇa, Duryodhna en Duḥśasana."

Wij hebben ook zes sterke tegenstanders. Welke zijn dat? Het zijn de drang om te spreken, de tong, de maag, de geslachtsorganen, het onbeheerste verstand en woede. Wij kunnen niet eens één van deze strijders overwinnen. Zelfs zulke verheven persoonlijkheden als Viśvāmitra en Nārada werden door een van deze vijanden aangetaast, de seksuele drang. Behalve deze neigingen moeten we wedijveren met talloze zondige verlangens en ongewenste onzuiverheden in het hart.

Daarom zei Kṛṣṇa, "*Mad-bhakto* – word Mijn toegewijde."

Arjuna overwoog dit en zei, "Als je het zegt, lijkt het gemakkelijk, maar om het daadwerkelijk te doen is erg moeilijk."

Als men een toegewijde wil worden, is één ding vooral noodzakelijk,

*anyābhilāṣitā-śunyaṁ
jñāna-karmādy-anāvṛtam
ānukūlyena kṛṣṇānu
sīlanam bhaktir uttamā*

Bhakti-rasāmṛta-sindhu (1.1.11)

Śrīla Rūpa Gosvāmī heeft ons de instructie gegeven, "Toegewijde dienst moet vrij zijn van alle verlangens behalve de aspiratie om Śrī Kṛṣṇa gelukkig te maken. Het dient niet te worden bedekt door kennis van onpersoonlijke bevrijding en door ondernemingen ten behoeve van materieel gewin."

Om *bhakti*, dienst aan Śrī Kṛṣṇa of aan Zijn zuivere toegewijde, te bereiken kan men geen enkele soort van materieel verlangen hebben. Er kan geen zweem van enig ander verlangen in het hart aanwezig zijn. Om niet te spreken van het verlangen zelf, er kan zelfs geen zweem ervan aanwezig zijn. Er mogen geen neigingen zijn in de richting van *jñāna*, het ontwikkelen van kennis gericht op onpersoonlijke bevrijding, of *karma* – vruchtdragende activiteit.

Hier lijkt een tegenstrijdigheid in te zitten. Ons wordt verteld, dat we geen enkele neiging moeten hebben om

materiële activiteiten te ontplooiën of kennis te vergaaren. Het probleem is, dat niemand zonder activiteit kan leven. We moeten eten en kleding dragen om onszelf tegen de kou te beschermen. Zelfs wanneer we slapen, verrichten we materiële activiteit. Ademen, van positie veranderen en dromen zijn allemaal materiële activiteiten. We kunnen zelfs geen moment leven zonder een of andere vorm van activiteit uit te voeren en iedereen, die zegt dat wel te kunnen, pretendeert.

De vraag is, hoe zorgen we ervoor, dat activiteit niet materieel is en zij onze *bhakti* niet bedekt? De oplossing is onze activiteit uit te voeren voor het plezier van Bhagavān; dan wordt *bhakti* niet bedekt. Bijvoorbeeld, als we eten, moeten we God niet vergeten. Eigenlijk moeten we eerste koken en Hem het voedsel voor Zijn plezier aanbieden en daarna de restanten met eer gebruiken om ons lichaam voor Zijn dienst in stand te houden.

In onze huidige conditie zijn we ook niet in staat om zonder kennis te leven. Kennis is noodzakelijk, want zonder kennis weten we niet eens, waar we bij het lopen onze voeten moeten neerzetten en vallen we om.

Hoewel kennis en materiële activiteiten zullen blijven, moeten ze zodanig worden gehanteerd, dat ze in dienst blijven staan van *bhakti*, anders wordt onze *bhakti* bedekt. Dit kunnen we doen door onze kennis en activiteiten in dienst van Kṛṣṇa te stellen. Bijvoorbeeld, we kun-

nen naar de markt gaan en fruit en groeten van een goede kwaliteit halen voor de eredienst van het Godsbeeld. Hij zal het offer aanvaarden en iedereen genade geven. Door op deze manier te handelen neemt onze *bhakti* toe in plaats van te worden overschaduwd. Als we daarentegen voor ons eigen genoegen handelen, wordt alles verpest, zelfs al bieden we het resultaat van onze activiteit aan Kṛṣṇa. Deze activiteit bedekt onze *bhakti*, dus hierop moeten we letten.

Bijvoorbeeld, we kunnen eersteklas ingrediënten, zoals de beste melk, zuivere *ghee* van de koe en kokosnoot halen en er een heerlijk zoet gerecht met een zilveren vlies van maken. Het is enigszins gepast om dit gerecht te maken, terwijl je denkt, "Ik heb dit gemaakt. Ik heb de nodige fondsen geregeld en alle ingrediënten verzameld. Ik ga dit aan Bhagavān offeren en dan ga ik ervan genieten." Als je op deze manier je toewijding tot uitdrukking brengt, is het niet volkomen zuiver. Voedsel of iets anders dient niet pas te worden geofferd, nadat het is toebereid; het dient vanaf het begin aan Bhagavān te worden geofferd.

yajñārthāt karmaṇo 'nyatra

Bhagavad-gītā (3.9)

"Jouw actie dient een offer te zijn aan Bhagavān."

Dit is de instructie van de *Bhagavad-gītā* (9.27) - alles, dat je eet of drinkt, dient een offer te zijn.

yat karoṣī yad aśnāsi
yaj juhoṣi dadāsi yat
ḥat tapasyasi kaunteya
tat kuruṣva mad-arpaṇam

Wat je ook eet, wat je ook aan voedsel toebereidt, welk offer je ook brengt, ook wanneer je een tuin onderhoudt – alles dient een offer te zijn aan het Godsbeeld. Over het algemeen offeren spiritueel ingestelde mensen in deze wereld alleen het resultaat van hun activiteiten aan Bhagavān. Maar Śrī Caitanya Mahāprabhu en de leraren in onze Gauḍīya lijn hebben onderwezen, "Doe het niet op deze manier! Wees voorzichtig! Je loopt in de val!" We moeten eerst onzelf aan de Godheid offeren, "Ik ben de Uwe." Daarna is alles, dat we eten of doen, automatisch voor Bhagavān.

śravaṇam kīrtanām viṣṇoḥ
smaraṇam pāda-sevanam
arcanaṁ vandanaṁ dāsyarṇam
sakhyam ātma-nivedanam

itī puṁsārpitā viṣṇau
bhaktiś cen nava-lakṣaṇā

*kiyeta bhagavaty addhā
tan manye 'dhītam uttamam*

Śrīmad-Bhāgavatam (7.5.23-4)

Horen (*śravaṇam*) en chanten (*kīrtanam*) over Kṛṣṇa, Hem herinneren (*viṣṇu-smaraṇam*), Zijn voeten dienen (*pāda-sevanam*), Hem vereren (*arcanam*), tot Hem bidden (*vandanam*), Zijn dienaar worden (*dāsyam*), Zijn dierbare vriend worden (*sakhyam*) en zich volkomen aan Hem overgeven (*ātma-nivednam*): dit is negenvoudige *bhakti*. Het uitvoeren van deze negen typen toewijding betreft de allerhoogste kennis.

Als toegewijde activiteiten reeds zijn uitgevoerd en de resultaten worden daarna aan Bhagavān geofferd, is dit toewijding vermengd met persoonlijk verlangen. Dit is geen zuivere *bhakti*. Mensen in deze wereld weten dat over het algemeen niet, maar zuivere toegewijden kennen de tekortkomingen van deze mentaliteit. Eerst moeten we onszelf offeren en niet alleen de resultaten van onze activiteiten.

Dit is hetzelfde als een klein kind, dat bij zijn vader op schoot zit te eten. Wanneer het kind voedsel ziet, stopt hij het in zijn mond en ook iets in de mond van zijn vader en zijn vader vindt dat fijn. Waarom? Het kind is volkomen van hem afhankelijk. Ook al straft hij het kind, het zou hem nooit verlaten. Om een dergelijke re-

latie met Bhagavān te ontwikkelen geven we eerst alles aan onze *guru*, want in onze huidige conditie dient hij te worden beschouwd als Bhagavān.

Als we een rechtstreekse relatie met Bhagavān ontwikkelen, hoeven we geen formele offers te maken. De *gopīs* eten en decoreren zichzelf, maar ze maken geen enkel formeel offer aan Kṛṣṇa. Ze gebruiken allerlei spullen van hoge kwaliteit, wanneer ze zich aankleden en opmaken en versieren – maar voor wie doen ze dat allemaal? Alles wat ze doen is voor het plezier van Kṛṣṇa. Zodra iets naar hen toekomt, is het alleen voor het plezier van Kṛṣṇa.

Zulke éénpuntig onverdeelde toewijding (*bhakti*) is moeilijk te verwezenlijken, want we hebben er spirituele verdiensten uit voorgaande levens voor nodig. En als we met de genade van Bhagavān en Zijn toegewijden in dit leven begenadigd worden met het gezelschap van zeer gevorderde toegewijden, kunnen we zuivere *bhakti* ontwikkelen.

Het verhaal van Bilvamangala Thākura

Dit onderwerp wordt heel mooi geïllustreerd door het verhaal van Bilvamaṅgala Ṭhākura. Ofschoon hij spirituele verdiensten had verzameld uit zijn voorgaande levens, waren sommige specifieke verlangens naar materi-

eel plezier in zijn hart blijven hangen. Hij hield gezelschap met de prostituée Cintāmaṇi en moest allerlei hindernissen overwinnen en risico's lopen om bij haar op bezoek te gaan. Toen hij tijdens een stormachtige nacht een buiten zijn oevers getreden rivier ging oversteken om naar haar paleis aan de overkant van het water te komen, greep hij zich vast aan een drijvend lijk en dacht dat het een blok hout was. Toen hij naar haar raam omhoog klom, greep hij een dodelijke slang beet en dacht dat het een klimplant was. Zij was echter uitsluitend aan Śrī Kṛṣṇa toegewijd. Ze wees hem af en wees hem terecht. Hierna besloot hij van het wereldse plezier af te zien en het spirituele pad op te gaan.

Hij had een groot verlangen om Kṛṣṇa te ontmoeten. Hij verliet zijn huis en begaf zich op weg naar Vṛndāvana. Ongeveer vijf dagen later kwam hij aan bij een waterput. Daar zag hij een jong meisje, die hem water gaf om te drinken. Maar hij vergat te drinken en zat haar onafgebroken aan te staren. Hij volgde haar naar huis en daar kwam een *brāhmaṇa* aan de deur, die dacht, "Waarom is deze grote persoonlijkheid gekomen? "

Bilvamaṅgala vroeg, "Wie is het meisje, dat hier woont?"

De *brāhmaṇa* antwoordde, "Dat is mijn vrouw."

Bilvamaṅgala zei, "Kunt u haar roepen, ik wil even met haar praten?"

Hij riep haar en toen ze kwam, vroeg Bilvamaṅgala haar, "Wil je mij jouw beide haarspelden geven?"

De *brāhmaṇa* en zijn vrouw dachten, "Hij is een reizende bedelmonnik. Misschien heeft hij een doorn of een splinter in zijn voet, die hij wil verwijderen."

Ze gaven hem de haarspelden. Hij had inderdaad een doorn, die hij wilde verwijderen, maar die doorn zat in zijn hart en hij was niet in staat deze eruit te krijgen. Hij nam de haarspelden en stak zijn ogen uit.

Er is in Hindi een gezegde, dat betekent, "Als er geen bamboe is, is er ook geen fluit." Deze ogen kunnen de grondoorzaak zijn van onze gehechtheid aan deze wereld: de vorm van een vrouw trekt een man aan en de vorm van een man trekt een vrouw aan en beiden zijn voor elkaar de personificatie van *māyā*, illusie. Daarom hebben *Śrīmad-Bhāgavatam* en andere geschriften ons gewaarschuwd om hiermee zeer voorzichtig te zijn.

Bilvamaṅgala was nu blind en zette zijn reis voort naar Vṛndāvana. Hij bevond zich in een dermate stemming van diepe afgescheidenheid van Kṛṣṇa, dat al zijn zintuigen zich op Bhagavān hadden gericht. Onderweg trof hij vele hindernissen aan, zoals modderpoelen en modderstromen, maar hij was onverstoord in zijn vastbeslotenheid. Op zijn weg naar Vṛndāvana mediteerde hij steevast op Kṛṣṇa. Op zekere dag kwam er een jongetje naar

hem toe en zei met een lief stemmetje, "Bābā, waar ga jij naartoe?"

Bilvamaṅgala was verheugd en antwoordde, "Mijn zoon, ik ga naar Vṛndāvana. Waar ga Jij naartoe?"

"Ik ga ook naar Vṛndāvana – Ik voorzie daar in Mijn levensonderhoud."

"Vṛndāvana? Ga dan met mij mee en houd mijn wandelstok vast."

Ze gingen samen op pad en liepen en liepen, totdat ze in Vṛndāvana aankwamen, de eeuwige woonplaats van Bhagavān.

Wat gebeurde er onderweg? In zijn hart ervoer Bilvamaṅgala zoveel realisaties van Kṛṣṇa, die zoet waren als nectar. Tijdens de reis componeerde en zong hij prachtige lofzang op Bhagavān. Om deze betoverende liefdesliederen te horen kwam Kṛṣṇa Zelf als dat jongetje en leidde Zijn toegewijde persoonlijk aan de hand naar Vṛndāvana.

Krishna zorgt persoonlijk voor Zijn toegewijden

Het volgende verhaal illustreert hoe Kṛṣṇa zorgt voor degenen, die werkelijk Zijn toegewijden zijn geworden. Er was een toegewijde *brāhmaṇa* van Kṛṣṇa, die vele geschriften en commentaren had gelezen van *Bhagavad-gītā* en *Śrīmad-Bhāgavatam*. Hij las de *Gītā* iedere dag

en bij het lezen werden vele spirituele gevoelens in hem opgewekt. Hij schreef zijn realisaties op en wilde ze publiceren, zodat gewone mensen in staat zouden zijn ze gemakkelijk te begrijpen. Op die manier voerde hij zijn *bhajana* uit. Vanaf het begin was hij nooit in een dienstverband getreden. Hij bedelde iedere dag gedurende een uur en de rest van zijn tijd besteedde hij aan het bestuderen van de geschriften en aan het horen en chanten van Kṛṣṇa's heilige namen, glorie en spel.

De *brāhmaṇa* en zijn vrouw leefden van hetgeen Bhagavān hen gaf en daarmee waren ze heel tevreden. Ze hadden totaal geen materiële verlangens. Ze lazen alleen de *Gītā* en schouwden na over spirituele onderwerpen. Vroeg in de namiddag, wanneer de meeste mensen hun hoofdmaaltijd gebruiken, ging hij bedelen. Zijn vrouw kookte hetgeen hij had verzameld en het echtpaar hield zich alleen hiermee in leven.

Zijn vrouw had maar één stuk kleding. Toen hij geen kleding van zichzelf meer had, nam de *brāhmaṇa* op zekere dag het kledingstuk van zijn vrouw en scheurde er precies genoeg af, dat voldoende was om zich te bedekken, zodat hij kon gaan bedelen. Voordat hij vertrok, had hij de betekenis van de verzen van de *Gītā* een voor een opgeschreven. Toen stuitte hij op dit vers,

*ananyās cintayanto mām
ye janāḥ paryupāsate
teṣām nityābhīyuktānām
yoga kṣemaṁ vahāmy aham*

Bhagavad-gītā (9.22)

Hij analyseerde het vers, "*Ananyās cintayanto mām*, degenen, wier geest volkomen wordt beheerst en die geen ander meditatieobject hebben dan Kṛṣṇa. *Ye janāḥ paryupāsate*, iemand, die Kṛṣṇa op alle manieren vereert, vooral via het medium van horen en chanten, komt Hem zeer na. *Teṣām nityābhīyuktānām*, voor degenen, die op deze manier gevestigd zijn in de uitvoering van *bhajana*, zijn de resultaten ook voor het geluk van Kṛṣṇa, niet voor zichzelf. Zelfs een persoon, die zich misdraagt en zich met deze exclusieve *bhajana* bezighoudt, zal Kṛṣṇa aanvaarden. Maar als dat exclusieve gevoel er niet is, zal Kṛṣṇa Zich nooit openbaren.

Dit vers is gerelateerd aan het beginstadium van de beoefening van toewijding (*sādhana*), niet aan het perfecte stadium. Voor degenen, die uitsluitend hun toevlucht tot Kṛṣṇa hebben genomen, is Hij hun beschermer en instandhouder. Naast Hem is geen ander.

De natuur van deze *brāhmaṇa* was heel nederig en vol overgave. Terwijl hij dit vers bestudeerde, kwamen vele prachtige gevoelens bij hem naar boven. Toen kwam hij

bij de laatste regel van het vers. "Yoga-kṣemaṁ vahāmy aham – Kṛṣṇa zegt, dat Hij zorgt voor Zijn toegewijden, die zich op deze manier met *bhajana* bezighouden, dat Hij zal voorzien in al hun benodigdheden, zoals voedsel en water en dit zelfs ophaalt en Zelf naar hen toe brengt."

De *brāhmaṇa* stopte en dacht, "Hoe zit dat? Dit klopt niet. Ik ben nu een oude man van meer dan zeventig jaar. Tot vandaag de dag heeft Bhagavān Zich nooit rechtstreeks met ons bemoeid. We hebben ons uitsluitend met *bhajana* beziggehouden en er loopt niet één muis door het huis. Waarom niet? Omdat er geen kruimel voedsel te vinden is! We hebben niet eens een aarden pot om regenwater op te vangen. We hebben niets in huis, zelfs geen voedsel voor de maaltijd van vandaag. Ik ga bedelen voor hetgeen ik nodig heb en we gebruiken alleen dat. Ziet Bhagavān dit niet? Zit Hij niet in alle zielen als getuige van alles? Hij heeft helemaal niet voor ons gezorgd, zoals Hij in dit vers beweert. Als we iets nodig hebben, zal Hij misschien iemand anders inspireren om ons te helpen, maar Hij zal nooit een vracht op Zijn eigen hoofd nemen. Ik kan dit vers niet aanvaarden."

Hij nam een rode pen en kraste het vers door, terwijl hij dacht, "Kṛṣṇa kan dit vers nooit hebben gesproken. Iemand anders moet dit erin hebben gezet."

Daarna ging hij bedelen en dacht, "Kṛṣṇa draagt het-geen wij nodig hebben op Zijn eigen lichaam? Misschien inspireert Hij een koning of een rijk persoon om ons te helpen, maar Hij gaat niet iets op Zijn eigen hoofd dragen. De alwetende en almachtige Bhagavān? Ik heb gehoord, dat Hij de arme *brāhmaṇa* Sudāmā tot koning maakte, maar op een fysieke wijze droeg Hij geen last voor hem. Daarvan heb ik nooit gehoord."

Hij zette het uit zijn hoofd en ging bedelen. Hij liep en liep en er waren drie uur vervlogen, zonder dat hij iets had gecollecteerd. Bij één huis zei de eigenaar tegen hem, "Bābā, het spijt me, maar ons huis is onrein. We kunnen drie dagen niets weggeven, want een van onze familieleden is juist overleden."

Zo ging het overal, waar hij kwam, zodat hij na enige tijd met lege handen naar huis terugkeerde. Wat gebeurde er op hetzelfde moment in zijn huis? Een prachtige jongen met een donker gelaat en gele kleding arriveerde bij het hek en droeg een lange stok op Zijn schouders met aan beiden uiteinden een tas vol goederen. In de ene tas zaten rijst, *dahl*, ghee en kruiden en in de andere zaten suiker, groenten en andere dingen. Hij zag er niet sterk genoeg uit om alles te dragen. Hij was nog jong, misschien veertien jaar oud, en Zijn ledematen waren heel tener. Hij transpireerde en toen Hij aan het hek

stond, riep Hij, "O Moeder! O echtgenote van mijn *guru*, kunt u alsjeblieft de poort openmaken!"

De vrouw van de *brāhmaṇa* antwoordde, "Hoezo? Mijn man heeft geen leerlingen."

De jongen antwoordde, "Jawel, het is mogelijk. Ik ben een leerling van uw man."

Ze dacht, "Wat is dit nu? Waar is Hij vandaan gekomen?" Ze was niet in staat de deur open te maken, want ze had niet eens voldoende kleding om zich te vertonen. Maar Kṛṣṇa begreep alles, dus Hij gaf Zijn eigen sjaal door de deur, waarmee ze zich kon kleden. Hij zei, "Moeder, Gurujī heeft Me gestuurd. We hebben al deze zaken vandaag gekregen. Hij greep Me vast en stuurde Me hier naartoe en zei, dat hij ook snel komt. Ik vroeg hem nog om even te wachten, zodat ik een slok water kon drinken, maar hij zei, 'Nee, Je kunt later water drinken. Ga onmiddellijk naar mijn huis.' Hij kon zien, dat Ik nog zo jong ben, maar hij heeft dit allemaal op Mijn schouders geladen en Me hier naartoe gestuurd."

Toen ze dit hoorde, begon de vrouw van de *brahmāna* te huilen en dacht, "Zo een tenger kind en Hij transpireert ook nog! Heeft die *brāhmaṇa* geen enkel mededogen? Zelf komt hij met lege handen en zadelt die arme jongen op met een hele lading spullen! Hij is medogenloos."

Hij toonde haar Zijn rug en zei, "Moeder, hij heeft Me ook met zijn nagels gekrabd."

"Oh! Het lijkt alsof het bloedt!" Ze nam Hem op schoot en zei, "Mijn zoon, zodra hij thuis komt, zal ik met hem een appeltje schillen! Hij doet zich voor als een grote, zelfbeheerste toegewijde, maar hij toont niet eens genade aan een kind! Mijn lieve kind, kom alsjeblieft binnen."

Ze bracht Hem naar binnen en zei, "Ga hier zitten, dan ga ik iets voor je klaarmaken. Je gaat hier niet weg zonder te hebben gegeten."

Ze ging naar de keuken en ging de rijst, *dahl* en groenten klaarmaken, die Hij had meegebracht. Toen werd er aan de deur geklopt; de *brāhmaṇa* was teruggekomen. "Maak de deur even open!" zei hij.

Zeer geïrriteerd liep de vrouw naar de deur en zei, "Heb je iets meegebracht? Kom je met lege handen? Heb je alles op de nek van die arme jongen geladen en heb je Hem toen met je nagels opengekrabd? Heb jij geen greintje compassie?"

De *brāhmaṇa* zei, "Waar heb je het over?"

"Je weet het dondersgoed – die jongen, die je hier naartoe hebt gestuurd en die je met alles, dat je onderweg hebt verzameld, hebt opgezadeld."

"Wie? Ik weet nergens van!"

"Je hebt het allemaal op de nek van dat arme kind geladen en jij hebt zelf niets meegebracht!"

"Waar is hij dan?"

"Kom binnen, dan kun je het zelf zien!"

Ze gingen het huis binnen, maar de jongen was nergens te bekennen. Ze doorzochten het hele huis en het enige, dat ze aantroffen, was een gele draad stof, waar Hij had gezeten. Nadat hij alles had afgezocht en Hem niet kon vinden, nam de *brāhmaṇa* zijn *Gītā* in de hand en sloeg het boek open. Toen hij zag, dat de rode inkt, waarmee hij het vers had doorgekrast, er niet meer was, begon hij bitter te wenen en zei, "Moet je zien, hoe Bhagavān voor ons vandaag persoonlijk onze last heeft gedragen! Dit is ons bewijs. Mijn twijfel is nu opgelost."

Dit is *bhakti* en een voorbeeld van de beoefening (*sādhana*), die *bhakti* voortbrengt. Arjuna zei, "Mijn God, om dit hier op het slagveld te doen, is veel te moeilijk. Ik kan geen *man-manā bhāva* doen en ook geen *mad-bhakto*. Vertel me nu een methode, die simpel, recht-toe-recht-aan en gemakkelijk is."

Vervolgens legt Śrī Kṛṣṇa uit, "*mad-yājī* – vereer Me."

Hoofdstuk Drie

mad-yāji mām namaskuru

*Vereer Me en
bied Me iouw eerbetuigingen aan*

*sarva guhyatamaṁ bhūyaḥ
śṛṇu me paramaṁ vacaḥ
iṣṭo 'si me dṛḍham iti
tato vakṣyāmī te hitām*

*man-manā bhāva mad-bhakto
mad-yāji mām namaskuru*

*mām evaiṣyasi satyaṁ te
pratijāne priyo 'si me*

Bhagavad-gītā (18.64-65)

Hoor nogmaals Mijn hoogste instructie, de meest vertrouwelijke van alle kennis. Jij bent Mij zeer dierbaar en daarom spreek Ik dit voor jouw bestwil.

Veranker je bewustzijn in Mij; word Mijn toegewijde door je te wijden aan de beoefening van het horen over en het vereren van Mijn namen, gedaanten, kwaliteiten en spel; vereer Mij; en bied Mij jouw eerbetuigingen aan. Op die manier zal je Me zeker tot Me komen. Ik bezweer jou deze waarheid, want jij bent Mij zeer dierbaar.

Het woord *paramaṁ* betekent hier de hoogste essentie van alle geschriften. Indien men zijn geest, lichaam en woord niet heeft overgegeven aan de voeten van de geestelijk leermeester en Bhagavān, zal Kṛṣṇa hem deze waarheden niet onthullen. Hoe moeten we ons aan de *guru* overgeven? In de *Gītā* staat,

*tad viddhī praṇipātena
paripraśnena sevayā
upadekṣyanti te jñānaṁ
jñāninas tattva-darsinaḥ*

Bhagavad-gītā (4.34)

Iemand, die de *guru* benadert met deze drie neigingen: overgave (*praṇipātena*), relevante vragen (*paripraśnena*) en oprechte dienstverlening (*sevayā*) is gekwalificeerd om deze kennis te bevatten. Als iemand de *guru* benadert en antwoorden op zijn vragen verlangt, of als hij niet aandachtig luistert naar de antwoorden en dezelfde vragen opnieuw stelt, geeft de *guru* hem alleen oppervlakkige instructies. Hij zal hem geen *sarva-guhyatamā*, de meest verborgen kennis, geven. Met betrekking hier toe heeft Kṛṣṇa de gelofte afgelegd, dat een ieder, wiens hart niet is gezuiverd door soberheid, die zich niet heeft overgegeven, en die *guru* en Vaiṣṇava's niet heeft gediend, de essentiële kennis van de *Gītā* niet zal worden gegeven.

Eerst zei Kṛṣṇa tegen Arjuna zich opofferingen te getroosten,

*yajñārthāt karmaṇo 'nyatra
loko 'yaṁ karma-bandhanaḥ*

Bhagavad-gītā (3.9)

Voor de mensheid zijn alle activiteiten de oorzaak van hun gebondenheid aan deze wereld, behalve die welke onbaatzuchtig aan Śrī Viṣṇu worden opgedragen.

Daarna gaf Kṛṣṇa kennis over *brahman* en daarna kennis over de Superziel (*Paramātmā*): "Probeer te mediteren

op de gedaante van Viṣṇu, die in je hart de afmeting heeft van een duim."

*yogīnām api sarveṣāṃ
mad-gatenāntarātmanā
śraddhāvān bhajate yo mām
sa me yuktatamo mataḥ*

Bhagavad-gītā (6.47)

Degene, die voor Mij onafgebroken *bhajana* in vol vertrouwen uitvoert, wiens geest onophoudelijk gehecht is aan Mij, is naar Mijn opvatting de beste *yogī* van allemaal.

Tot dit moment heeft Kṛṣṇa Zijn hoogste gedaante nog niet geopenbaard; Hij heeft alleen geadviseerd om geneigd te zijn jegens de Superziel in het hart (Paramātmā). Dan geeft Hij op het eind van de *Gītā* het vers, dat we in dit boekje bespreken, *man-manā bhāva*. Als Hij zegt, dat we altijd aan Hem moeten denken, aan wie refereert Hij dan? Śyāmasundara, die zeer, zeer mooi haar heeft en op wiens hoofd altijd de pauwenveer prijkt; Hij die in Zijn drievoudig gebogen positie onder een *kadamba*-boom in een bos in Vṛndāvana staat; Hij die de fluit aan Zijn mooie lippen houdt met de nectar, die van Zijn hart uit de gaatjes van de fluit stroomt. We moeten

altijd aan deze Kṛṣṇa denken, die deze gedaante niet in de *Gītā* onthult, totdat Hij dit vers spreekt.

We hebben het voorbeeld van de *gopīs* gegeven om uit te leggen, wat wordt bedoeld met de geest in Kṛṣṇa absorberen. Om Kṛṣṇa's toegewijde te worden hebben we chanten, horen en herinneren, enzovoort, uitgelegd en hebben we gekeken naar de manier, waarop enkele grote toegewijden gereguleerde toegewijde dienst uitvoeren. Het kan enigszins mogelijk zijn om de geest in Kṛṣṇa te laten verzinken in het stadium van devotionele extase, maar alleen in het stadium van volkomen ontwikkelde, bovenzinnelijke liefde kunnen we werkelijk constant aan Kṛṣṇa denken.

Het is zeer zeldzaam, dat iemand het stadium van extatische liefde bereikt. Wanneer men een toegewijde wordt (*mad-bhakto*), komt in dat proces eerst de ontwikkeling van vertrouwen, dan volgt de stevig gevestigde beoefening gevolgd door het ontwaken van bovenzinnelijke smaak, daarna de verdieping van bovenzinnelijke gehechtheid en tenslotte extatische liefde. Op dat punt aangekomen kan men zeggen, dat men een echte toegewijde is geworden en eigenlijk dan pas echt begint aan Kṛṣṇa te denken.

Vervolgens zegt Kṛṣṇa, "*Mad-yājī.*" *Yājī* betekent *yājña*, het brengen van offers. Zolang men geen werkelijke liefde voor Bhagavān heeft ontwikkeld, maar alleen een

beetje vertrouwen heeft, kan men *yajña* uitvoeren. Dit offer is een remedie tegen materiële verstrengeling. Een vers, dat hierop betrekking heeft, wordt aangetroffen in de conversatie tussen Śrī Caitanya Mahāprabhu en Rāya Rāmānanda (*Śrī Caitanya-caritāmṛta, Madhya-līlā* 8.69). Het Godsbeeld kan worden vereerd met zestien soorten toebehoren, of met twaalf soorten, of met vijf soorten, maar als er geen liefde in de eredienst aanwezig is, zal Bhagavān nooit tevreden zijn. Voedsel en water zijn alleen smakelijk, wanneer er honger en dorst is. Voedsel is alleen smakelijk in de mate, waarin honger aanwezig is. Als we geen honger hebben en iemand dient ons een heerlijke groentenschotel op, blijven we onverschillig en zeggen, "Er zit niet genoeg zout in," of "Er zit teveel zout in." We vinden de rijstpap te dun, de *capātī* is niet rond genoeg en de *rasagullā* is te plat, niet bol, zoals hij moet zijn. Maar als we honger hebben, pakken we een oude *capātī*, gooien er wat zout op en knijpen er misschien nog wat citroensap overheen en vinden dat ontzettend lekker. Als we honger hebben, is alles lekker.

Evenzo, als een toegewijde geen liefde heeft, heeft Bhagavān geen honger en wordt niet tevreden gesteld door de verering van die toegewijde. Als Bhagavān hongerig wordt gemaakt door de zuivere liefde (*prema*) van een zuivere toegewijde, zal Hij een offer aanvaarden on-

geacht of er zestien soorten toebehoren of slechts één soort is gebruikt.

*patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyaṁ
yo me bhaktyā prayacchatī
tad ahaṁ bhakty upahr̥tam
asnāmi prayatātmanaḥ*

Bhagavad-gītā (9.26)

Kṛṣṇa zegt hier, dat Hij het offer aanvaardt, als men Hem met liefde eenvoudig een blad, een bloem, wat fruit of water geeft. Alles, dat met liefde wordt geofferd, aanvaardt Hij. In het hart van een toegewijde moet altijd die liefde zijn, die honger in Kṛṣṇa opwekt.

We moeten hier één ding begrijpen. We moeten niet denken, "Waarom is dit offer voor het plezier van Bhagavān? Uiteindelijk is het voor ons eigen plezier." In de *Śrīmad-Bhāgavatam* (1.2.6) wordt gezegd,

*sa vai puṁsām paro dharmo
yato bhaktir adhokṣaje
ahaituky apratihātā
yayātmā suprasīdati*

De hoogste *dharma* voor de menselijke samenleving is zuivere toewijding aan Adhokṣaja, de Transcendentale Persoon. Deze devotie moet vrij zijn van bijbedoelin-

gen en onafgebroken worden uitgeoefend om het Zelf volkomen te bevredigen.

In dit vers is Bhagavān Śrī Kṛṣṇa degene, die een plezier wordt gedaan en als Hij tevreden is gesteld, is onze erediens dienst geslaagd. Als we een activiteit hebben uitgevoerd voor ons eigen plezier, kunnen we aannemen, dat het uitsluitend is gedaan uit lust.

Hier moeten we een punt in ogenschouw nemen. Als Bhagavān tevreden is, wordt automatisch de individuele toegewijde tevreden gesteld en ook gelukkig gemaakt. Maar verering, die wordt opgedragen uit eigenbelang is geen zuivere *bhakti*, maar toewijding met baatzuchtige motieven. Dit moeten we goed begrijpen. Er mag geen enkel verlangen voor onszelf bestaan, anders wordt de verering onzuiver. De meeste huisvaders bidden bij hun verering van het Godsbeeld, "O Heer, ik geef alle vruchten van al mijn activiteiten aan U." Maar waar dient dit werkelijk toe? "Ik verlang gewoon naar geluk en vrede voor mezelf en mijn familie." We moeten geen verering van het Godsbeeld uitvoeren met dergelijke bijbedoelingen.

Krishna beschermt de gelofte van Zijn toegewijde

We hebben een voorbeeld uit de geschriften gegeven en nu ga ik een verhaal vertellen van onze eigen ervaring hier in Mathurā. Hieraan kunnen we zien, hoe we liefde en gehechtheid dienen te hebben voor onze *pūjā* (eredienst) en het object van onze eredienst, Śrī Kṛṣṇa.

Er was een man, die een *sālagrāma-śilā* (een Godsbeeld van Kṛṣṇa) vereerde. Hij kende alle *mantras* (gebeden) en kleinere details van *pūjā* niet, maar hij deed zijn eredienst op een gewone manier. Zijn gelofte was, dat hij iedere ochtend rond vier uur van zijn bad in de Yamunā Rivier naar huis zou terugkeren en water uit de Yamunā zou meebrengen om te gebruiken voor zijn *pūjā* en om zijn *tilaka* te zetten. Hij gebruikte alleen Yamunā-water en voerde gedurende tien of vijftien jaar zijn *pūjā* zonder afwijken uit.

Tijdens de nacht van de nieuwe maan in de maand Māgha [januari-februari], stond er een harde wind en regende het pijpenstelen. Het water van de Yamunā was gestegen en stroomde krachtig langs Viśrāma-ghāṭa (een openbare badplaats in Mathurā), waar hij altijd een bad nam en zijn water haalde. Hij bibberde van de kou. Het was ongeveer drie uur 's morgens, maar hij was niet zeker van de tijd. In die tijd droeg nauwelijks iemand in Mathurā een horloge. De mensen keken eenvoudig naar

de positie van de sterren en konden schatten hoe laat het was. Maar op die nacht waren de sterren niet zichtbaar vanwege een zwaar wolkendek. Nadat hij had gebeden in de Yamunā, was het zo donker en de regenval was zo hevig, dat hij de weg kwijt raakte en zijn huis niet meer kon vinden. Hij was erg bezorgd over het nakomen van zijn gelofte en dacht, "Hoe kom ik weer thuis? Wat moet ik doen?"

Op dat moment zag hij een klein jongetje naar zich toekomen. Het had een grote zak dubbel gevouwen op Zijn hoofd om Zich tegen de regen te beschermen en Hij had een lantaarn in Zijn hand. Met een lief stemmetje vroeg Hij de man, "Bābā, waar ga je naartoe?"

De man noemde Hem de naam van zijn straat en zijn huisnummer en de jongen antwoordde, "Ja, ik ken die plek. Ik ga ook naar die omgeving. Kom, ik wijs u de weg."

De man stelde vertrouwen in de jongen en beiden gingen op weg. Onderweg zei de jongen helemaal niets en de man dacht bij zichzelf, "Waarom komt dit jonge kind naar buiten op een nacht als deze?" Huiverend bleef hij de jongen volgen, totdat Hij zich omdraaide en zei, "Bābā, hier is uw straat. Uw huis is daar naarboven. Ik ga verder."

De man liep naar zijn huis, maar toen ging hij twijfelen en draaide zich om en keek in de richting van de jongen.

Maar hij zag de jongen of Zijn licht niet meer. Hij sloeg zijn hand tegen zijn voorhoofd en betuigde zijn spijt, "Om mijn gelofte te beschermen kwam Bhagavān in die kleding met een lantaarn om me de weg te wijzen."

Dit is ware verering. We moeten deze soort vastbeslotenheid hebben zonder ons eigen geluk of ongeluk in overweging te nemen. Dit is ware spirituele honger en als we *pūjā* met deze honger uitvoeren, met deze *prema* (zuivere liefde), zou Bhagavān dat niet aanvaarden? Daarom zegt Kṛṣṇa *prayatātmanah* (*Bhagavad-gītā* 9.26), als iemand Hem eenvoudig iets met vertrouwen en liefde geeft, aanvaardt Hij het zeker.

Soms geeft *gurudeva* ons een standje, wanneer we hem dienen, en raken we overstuur en denken we, "Guruji is altijd zo toegenegen naar mij, maar nu behandelt hij me zo onaardig. Ik ga bij hem weg." Dit is verkeerd en we moeten dit niet denken. Er komen vele moeilijkheden om ons op de proef te stellen in onze dienst aan *gurudeva*, maar onze vastberadenheid moet zijn, "Leven na leven zal ik mijn *gurudeva* of mijn Godheid niet verlaten."

Er is nog een ander verhaal over *pūjā* en eredienst aan het Godsbeeld. Er was een *brāhmaṇa*, die eredienst uitvoerde en nadat hij de *pūjā* had voltooid, zou hij een voedseloffer brengen. Hiervoor kreeg hij een vergoeding. Als hij vooraf zijn betaling kreeg, voerde hij *pūjā* uit, maar als hij geen salaris ontving, deed hij het niet.

Dus wat was zijn ware motivatie? In Bihar en Bengalen zijn van die professionele priesters, die zich van huis naar huis begeven. Ze krijgen alleen ongekookt voedsel voor de *pūjā*, zoals rijst, groenten en fruit en een paar bloemen en ook kleding. Dan laten ze die spullen aan het Godsbeeld zien, voltooien de *pūjā* en stouwen al die zaken in hun kleding. Op deze manier gaan ze langs een groot aantal huizen en op het eind van de dag kijken ze, "Hoeveel heb ik vandaag verzameld?" en gaan ze terug naar huis.

Dus deze *brāhmaṇa* voerde alleen *pūjā* uit, waar hij iets kon verdienen. Toen hij eens een paar dagen weging, riep hij liefdevol zijn zoon en zei, "Mijn beste zoon, je moet iedere dag ons Godsbeeld in huis baden en daarna een voedseloffer geven." De jongen wist niet veel van *pūjā*, maar hij antwoordde, "Ik zal doen wat u zegt."

Later, terwijl zijn moeder *capātis* en groenten aan het koken was, gaf de jongen het Godsbeeld een bad met Gangeswater en *tulasī*-blaadjes en toen hij klaar was met Hem aankleden, plaatste hij het Godsbeeld weer op Zijn sokkel. Daarna zette hij de *capātis* en het groentengericht voor het Godsbeeld neer, legde voorzichtig een *tulasī*-blaadje op ieder gerecht en zei, "Mijn Heer, neemt u alstublieft Uw maaltijd. Ik ken niet alle geschikte *mantras* (gebeden), maar eet U alstublieft. Ik blijf hier zolang staan."

Hij bleef daar een poosje staan en zei toen met ernst, "Mijn Heer (Ṭhākurajī), ik sta hier nu al bijna een half uur en ik zie, dat U nog steeds niets hebt gegeten. Wanneer mijn vader U voedsel geeft, eet U het in drie minuten met grote smaak op. Maar omdat ik de *mantras* niet ken, eet U niet. Blijft U nu hongerig alleen omdat mijn vader er niet is? Dan eet ik ook niet. Zolang U niet eet, neem ik ook niets."

Hij zei dit met grote liefde en oprechtheid. Als dit gevoel niet aanwezig is bij het chanten van de *mantra*, krijgt de *mantra* geen effect. De *mantra* is bedoeld om dit gevoel in ons wakker te maken en als we het Godsbeeld zonder dit gevoel dienen, hoe kan Hij dan ooit dat offer aannemen?

Nadat hij nog even had gewacht, zei de jongen, "O Heer, U gaat niet eten? Dan ga ik zonder eten en drinken naar bed."

Toen kon Bhagavān Zich niet langer inhouden. Hij sprong van Zijn altaar, ging op Zijn plaats zitten en at het offer met beide handen op. Hij liet geen kruimel op het bord liggen en was zeer verguld. De jongen bracht het lege bord terug naar de keuken en zei, "Moeder, Ṭhākurajī is klaar met eten. Met grote moeite is het me gelukt om Hem het offer te laten aanvaarden."

De moeder van de jongen zei, "Wat bedoel je met 'Hij at het op?' Waar zijn die *capātis* gebleven? Waar zijn de *subjīs*?"

"Hij heeft ze opgegeten."

"Hij heeft ze opgegeten? Hoe is dat nou mogelijk?"

De volgende dag gaf de jongen Bhagavān op dezelfde manier te eten en de dag erna kwam de vader thuis. Zijn vrouw zei tegen hem, "Twee avonden zijn we naar bed gegaan zonder iets te eten of te drinken."

"Waarom?" vroeg de *brāhmaṇa*.

"Ṭhākurajī heeft alles gegeten, dat Hem werd geofferd."

"Ṭhākurajī heeft het opgegeten? Hoezo?"

De *brāhmaṇa* kon niet geloven, dat het Godsbeeld werkelijk de voedseloffers had gegeten, die zijn zoon hem had aangeboden. Na enig nadenken riep de *brāhmaṇa* zijn zoon en zei, "Mijn beste zoon, een rat heeft zeker het offer gegeten. Ze houden ervan om hun nest te bouwen onder oude altaren, zoals wij die hier hebben. Hij leeft in groot comfort, want hij kan zonder moeite krijgen wat hij nodig heeft en hij krijgt ook nog een overvloed aan *ghee* om te drinken."

Maar zijn zoon hield vol, "Nee, Ṭhākurajī heeft alles opgegeten!"

"Goed, goed. Vanavond maak jij weer een offer."

Die avond verstopte de *brāhmaṇa* zich zonder dat zijn zoon het wist, terwijl de jongen het offer deed om te zien of het Godsbeeld nu echt at of niet. De jongen zei, "Heer, wees niet te laat. Kom alstublieft snel en eet Uw maaltijd." Maar het Godsbeeld stond op Zijn plaats en de jongen zei, "Ṭhākurajī, waarom eet U niet? Bent U verlegen geworden? Waarom? Wat is er gebeurd?"

Toen kwam er een zachte stem, "Vandaag staat je vader daar te loeren. Daarom kom Ik niet."

De jongen antwoordde, "Waarom? U moet komen om te eten. Als U niet eet, ben ik heel ongelukkig."

Toen zei het Godsbeeld, "Ga naar je vader daarginds en raak hem aan."

De jongen deed dat en op hetzelfde moment steeg het zuiver spirituele gevoel van de jongen omhoog in het hart van de vader en kon de *brāhmaṇa* zien, hoe het Godsbeeld werkelijk het offer consumeerde.

Dit is het noodzakelijke gevoel om *pūjā* uit te voeren. Als dat gevoel er niet is, en er is geen vertrouwen, is er geen kwalificatie voor het doen van *pūjā*. Daarom zegt Kṛṣṇa (*Bhagavad-gītā* 9.26),

*patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyam
yo me bhaktyā prayacchatī
tad ahaṁ bhakty upahṛtam
asṇāmi prayatātmanaḥ*

Als een toegewijde met een zuiver hart Mij met liefde en devotie een blad, een bloem, fruit of water geeft, zal Ik de offergave aanvaarden.

Bied Mij je eerbetuigingen aan

Arjuna zei, "Mijn God, het is voor mij onmogelijk om deze vorm van verering op het slagveld uit te voeren. Geef me alsjeblieft een manier, die nog gemakkelijker is."

Toen zei Kṛṣṇa, "Wil je iets, dat gemakkelijker is? Dan doe je *mām namaskuru*: bied Me eenvoudig jouw eerbetuigingen aan."

Niet gewoon respect, maar het woord *namaskāra* betekent oprecht aanbieden, zonder enig vals-ego.

*sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ saraṇaṁ vraja*

Bhagavad-gītā (18.66)

Geef alle vormen van religie op en geef je uitsluitend over aan Mij.

Als we deze instructie ter harte nemen, dienen we Kṛṣṇa onze eerbetuigingen aan te bieden. Voor iemand, die Kṛṣṇa op deze manier voor de eerste keer *namaskāra* aanbiedt, lijkt het alsof hij juist in een groot waterli-

chaam is gesprongen – dat is de oceaan van het materiële bestaan – en daarna omkijkt en ziet, dat hij hem reeds heeft overgestoken.

Men zal niet langer in de kringloop van wedergeboorten blijven rondwentelen. Men zal niet langer worden gedwongen de baarmoeder van een moeder binnen te gaan, indien hij Kṛṣṇa met exclusieve overgave zijn eerbetuigingen heeft aangeboden. Dit is de betekenis van *mām namaskuru*.

En Arjuna zei, "Mijn God, ik bied Jou niet één keer, maar honderden keren mijn eerbetuigingen aan!"

In dit vers zegt Kṛṣṇa, "*Mad-bhakto* – word Mijn toegewijde. *Man-manā bhāva* – absorbeer je geest en hart in Mij, houd je bezig met *bhajana* aan Mij. Op het eind van die *bhajana* komt *mad-yāji* – vereer Mij en nadat je *pūjā* hebt gedaan, bied je Mij languit je eerbetuigingen aan."

Nu zijn alle vier activiteiten, die in dit vers worden beschreven, één geworden. Voer oprecht en met groot vertrouwen, gevoel en liefde alle onderdelen van *bhakti* uit en bied Bhagavān Śrī Kṛṣṇa je *namaskāra* (eerbetuigingen) aan. Dit is *sarva-guhyatama*, de meest verborgen schat en de hoogste instructie van *Bhagavad-gītā*. Iedereen, die dit ene vers oprecht volgt, doorkruist de oceaan van het materiële bestaan en bereikt exclusieve *prema* aan de voeten van Śrī Kṛṣṇa.

Dit vers van de *Bhagavad-gītā* toont ons hoe we de hoogste vorm van *bhakti* kunnen bereiken, zoals Kṛṣṇa's toegewijden in Vṛndāvana. In *Śrīmad-Bhāga-vatam* wordt dit begrip uitvoeriger beschreven. Daarom is *Bhagavad-gītā* de basis van alle boeken en mogen we de *Gītā* op geen enkele wijze met minder eerbied bejegenen. De instructies in dit boek dienen als fundering, waarop we een paleis voor *bhakti* bouwen, waar we met grote liefde *pūjā* voor Śrī Rādhā en Kṛṣṇa doen. Dit is de essentie van *Bhagavad-gītā*.

Centra & Contacten Wereldwijd

www.purebhakti.com/contact-us/centers-mainmenu-60.html

INDIA

Mathura: *Shri Keshavaji Gaudiya Math* – Jawahar Hata, U.P. 281001 (Opp. Dist. Hospital), Email: mathuramath@gmail.com • **New Delhi:** *Shri Raman-vihari Gaudiya Math* – Block B-3, Janakpuri, New Delhi 110058 (Near musical fountain park), Tel: 9810192540; *Karol Bagh Centre:* Rohini-nandana dasa, 9A/39 Channa Market, WEA, Karol Bagh, Tel: 9810398406, 9810636370, Email: purebhakti.kb@gmail.com • **Vrindavan:** *Shri Rupa-Sanatana Gaudiya Math* – Dan Gali, U.P. Tel: 09760952435; *Gopinath Bhavan* – Parikrama Marga (next to Imli-tala), Seva Kunja, Vrindavan 281121, U.P., Email: vasantidasi@gmail.com • **Puri:** *Jay Shri Damodar Gaudiya Math* – *Sea Palace*, Chakratirtha Road. Tel: 06752-223375 • **Bangalore:** *Shri Madan Mohan Gaudiya Math* – 245/1 29th Cross, Kaggadasa pura Balaji layout, Bangalore-93, Tel: 08904427754, Email: bvvaikhanas@gmail.com; *Shri Ranganath Gaudiya Math* – Hesaraighatta, Bangalore, Tel: 09379447895, 07829378386 • **Faridabad:** *Shri Radha Madhav Gaudiya Math* – 293, Sector-14, Hariyana, Tel: 09911283869 • **Navadvipa:** *Shri Shri Keshavaji Gaudiya Math* – Kolerdanga Lane, Nadiya, Bengal, Tel: 09153125442

AUSTRALIA

Garden Ashram – Akhileshvari dasi, Tel: 612 66795916, Email: akhileshvari.dasi@gmail.com • *Shri Gaura Narayan Gaudiya Math* – Brisbane, Queensland, Tel: +61 403 993 746, Email: bhaktibrisbane2010@gmail.com

CHINA / HONG KONG

15A, Hillview Court, 30 Hillwood Road, Tsing Sha Tsui, Kowloon, Tel: +85223774603

UNITED KINGDOM & IRELAND

Birmingham: *Shri Gour Govinda Gaudiya Math* – 9 Clarence Road, Handsworth, Birmingham, B21 0ED, U. K., Tel: (44) 121551-7729, Email: bvashram108@gmail.com • **London:** *Shri Gangamata Gaudiya Math* – 631 Forest Road, E17 4NE London, Tel: 02080578406, Email: gangamatas@hotmail.com • **Galway:** *Family Centre* – Tel: 353 85-1548200, Email: jagannathchild@gmail.com

USA

Gaudiya Vedanta Publications Offices – Tel: (800) 681-3040 ext. 108, Email: orders@bhaktiprojects.org • **Alachua:** *Shri Shri Radha-Govinda Mandir* – Tel: (1) 386-462-2682, Email: yourbvgi@gmail.com, Website: www.bvgi.org • **Houston:** *Shri Govindaji Gaudiya Math* – Tel: (1) 281-650-8689, Email: info@sggm.org, Website: www.sggm.org

Websites

Gauḍīya Vedānta Publications (GVP)

De GVP publiceert, conserveert en distribueert de boeken van Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvami Mahārāja. Voor meer informatie over de inhoud van deze boeken kunt u de volgende websites bezoeken:

www.purebhakti.com – voor nieuws, updates en gratis downloaden van boeken, lezingen en *bhajans*.

www.purebhakti.tv – voor het kijken en luisteren naar lezingen online en voor links naar updates van live web-casts.

www.harikatha.com – voor het per email ontvangen van de lezingen en video's van Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Mahārāja op zijn wereldreis.

www.backtobhakti.com – voor het laatste nieuws over de IPBYS, de International Pure Bhakti Yoga Society.

Indien u meer wilt weten over boeken, lezingen, audio-opnamen, video's, lessen en de International Pure Bhakti Yoga Society (IPBYS) van Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Mahārāja kunt u contact opnemen met **connectwithussoon@gmail.com**

Voor het vinden van een centrum in uw buurt:

www.purebhakti.com/contact-us

Engelse publicaties van

ŚRĪ ŚRĪMAD

BHAKTIVEDĀNTA NĀRĀYAṆA GOSVĀMĪ MAHĀRĀJA

<i>Arcana-dīpikā</i>	<i>Śrī Navadvīpa-dhāma-māhātmya</i>
<i>Śrī Bhajana-rahasya</i>	<i>Śrī Navadvīpa-dhāma Parikramā</i>
<i>Śrī Bhakti-rasāmṛta-sindhu-bindu</i>	<i>Śrī Prema-sampuṭa</i>
<i>Bhakti-rasāyana</i>	<i>Śrī Rādhā-kṛṣṇa-gaṇoddeśa-dīpikā</i>
<i>Bhakti-tattva-viveka</i>	<i>Śrī Saṅkalpa-kalpadrumaḥ</i>
<i>Śrī Brahma-saṁhitā</i>	<i>Śrī Śikṣāṣṭaka</i>
<i>Essence of the Bhagavad-gītā</i>	<i>Śrī Upadeśāmṛta</i>
<i>Five Essential Essays</i>	<i>Śrī Vraja-maṇḍala Parikramā</i>
<i>Going Beyond Vaikuṅṭha</i>	<i>Śrī Rāya Rāmānanda Saṁvāda</i>
<i>Harmony</i>	<i>Śrīla Bhakti Prajñāna Keśava Gosvāmī – His Life and Teachings</i>
<i>Jaīva-dharma</i>	<i>The Distinctive Contribution of</i>
<i>Letters From America</i>	<i>Śrīla Rūpa Gosvāmī</i>
<i>Śrī Manaḥ-śikṣā</i>	<i>The Essence of All Advice</i>
<i>My Śikṣā-guru and Priya-bandhu</i>	<i>The Gift of Śrī Caitanya Mahāprabhu</i>
<i>Pinnacle of Devotion</i>	<i>The Journey of the Soul</i>
<i>Śrī Prabandhāvalī</i>	<i>The Nectar of Govinda-līlā</i>
<i>Secret Truths of the Bhāgavatam</i>	<i>The Origin of Ratha-yātrā</i>
<i>Secrets of the Undiscovered Self</i>	<i>The Way of Love</i>
<i>Śiva-tattva</i>	<i>Utkalikā-vallarī</i>
<i>Śrī Bṛhad-bhāgavatāmṛta</i>	<i>Vaiṣṇava-siddhānta-mālā</i>
<i>Śrī Dāmodarāṣṭakam</i>	<i>Veṅu-gīta</i>
<i>Śrī Gauḍīya Gīti-guccha</i>	<i>Walking with a Saint</i>
<i>Śrī Gīta-govinda</i>	<i>Rays of the Harmonist (periodical)</i>
<i>Śrī Gopī-gīta</i>	
<i>Śrī Harināma Mahā-mantra</i>	
<i>Śrīmad Bhagavad-gītā</i>	

Nederlandse publicaties

van **Śrī Śrīmad Bhaktivedānta Nārāyaṇa Gosvāmī Mahārāja**
vertaald en uitgegeven door Pro Deo Uitgever Jaya Radhe

www.jayaradhe.nl

Bhagavad-gītā
Bhakti-tattva-viveka
Boterdief
Camatkāra-candrikā
Essentie van Bhagavad-gītā
Geheimen van Bhajana
Geheimen van het onontdekte Zelf
Geluk in het paradijs der dwazen
Gift van Śrī Caitanya Mahāprabhu
Gīta-govinda
Gopī-gīta
Hari-kathāmṛta
Jaiva-dharma
Mādhurya-kādambinī
Maharṣi Durvāsā
Manah-śikṣā
Nitya-dharma

Prabandha Pañcakam
Prabandhavalī
Prema-sampuṭa
Prema-pradīpa
Reis van de ziel
Rāga-vartma-candrikā
Śikṣāṣṭaka
Śiva-tattva
Śrī Rādhā
Summum van toewijding
Upadeśamṛta
Utkalikā-vallarī
Veṇu Gīta
Verborgen pad van devotie
Voorbij Nirvāṇa
Ware sentimenten van de ziel
Wijze van Liefhebben

Jaya Radhe

